

Czy sama wysokość kary grożącej za popełnienie przestępstwa może być traktowana jako podstawa odmowy udzielenia cudzoziemcowi ochrony uzupełniającej w oparciu o przesłankę popełnienia poważnego przestępstwa?

Art. 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony

Wyrok TSUE z 13 września 2018 r., C-369/17, Shajin Ahmed przeciwko Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal.

Sprawa dotyczy obywatela Afganistanu, który na Węgrzech złożył wniosek o udzielenie mu ochrony międzynarodowej (statusu uchodźcy lub ochrony międzynarodowej).

Organ administracji odmówił cudzoziemcowi udzielenia ochrony uzupełniającej wskazując na to, że w jego sprawie zaszła tzw. przesłanka wykluczająca uzyskanie tej ochrony, zawarta w art. 15 a) ab) węgierskiej ustawie o azylu. Przepis ten stanowi, że „Nie otrzyma ochrony uzupełniającej cudzoziemiec w przypadku którego istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że popełnił przestępstwo zagrożone w prawie węgierskim karą pozbawienia wolności na okres co najmniej pięciu lat”.

W decyzji organ powołał się na wyrok węgierskiego sądu skazujący cudzoziemca na karę czterech lat pozbawienia wolności oraz trzech lat pozbawienia praw obywatelskich za próbę wymuszenia. Jednocześnie organ stwierdził, że istnieje przeszkoda dla jego wydalenia.

Od decyzji o odmowie udzielenia ochrony uzupełniającej cudzoziemiec odwołał się do sądu administracyjnego i pracy w Budapeszcie.

Pytanie prejudycjalne

W ramach rozpatrywania sprawy sąd krajowy zwrócił się z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości UE dotyczącym wykładni art. 17 ust. 1 lit. b) tzw. dyrektywy kwalifikacyjnej 2011/95. Przepis ten stanowi, że cudzoziemiec zostaje wykluczony z możliwości otrzymania ochrony uzupełniającej, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że popełnił poważne przestępstwo.

Sąd węgierski uznał, że sformułowanie zawarte w tym przepisie nakazuje dokonanie wnikliwej oceny wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku, w tym także orzeczenia sądu karnego. Zdaniem tego sądu, samo kryterium długości kary, nie pozwala na ocenę powagi faktycznie popełnionego przestępstwa i wprowadza automatyzm w ustalaniu, co jest poważnym przestępstwem na potrzeby podjęcia decyzji w sprawie rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Wyrok TSUE

W wyroku TSUE powołał się na swoje wcześniejsze orzecznictwo (wyrok w sprawie B i D, C-57/09 i C-101/09) i stwierdził, że nawet jeśli kryterium wymiaru kary ma szczególne znaczenie dla oceny wagi przestępstwa uzasadniającej odmowę udzielenia ochrony uzupełniającej, to jednak taka odmowa powinna zostać poprzedzona pełną analizą wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku i nie może zostać podjęta w sposób automatyczny.

W związku z tym TSUE stwierdził, że Artykuł 17 ust. 1 lit. b) dyrektywy kwalifikacyjnej należy interpretować w ten sposób, że nie są z nim zgodne przepisy państwa członkowskiego, na mocy których uznaje się, że osoba występująca o udzielenie ochrony uzupełniającej „popełniła poważne przestępstwo” w rozumieniu tej dyrektywy, które może wykluczyć możliwość otrzymania przez nią tej ochrony, wyłącznie na podstawie kary, jaką dane przestępstwo jest zagrożone zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.

TSUE dalej stwierdził, że do właściwego organu lub sądu krajowego rozstrzygającego w przedmiocie wniosku o udzielenie ochrony uzupełniającej należy dokonanie oceny powagi rozpatrywanego czynu zabronionego w drodze pełnej analizy wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku.

Znaczenie wyroku dla spraw polskich

Wyrok ma znaczenie, dla prawa polskiego, jednak nie wydaje się, aby w praktyce sprawy takie występowały często. Art. 20 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony stanowi, że cudzoziemcowi odmawia się udzielenia ochrony uzupełniającej, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że popełnił on zbrodnię. Z kolei art. 7 § 2 kodeksu karnego stanowi, że zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.

Z tego wynika, że regulacja polskiej ustawy o cudzoziemcach jest podobna do zakwestionowanej przez TSUE regulacji węgierskiej, tj. ustanawia przesłankę odmowy udzielenia ochrony uzupełniającej opartą o wyłącznie o długość kary zagrażającej za dokonanie danego przestępstwa.

Należy zatem stwierdzić, że zachodzi potrzeba nowelizacji przepisów ustawy o udzielaniu ochrony, tak aby organ decydujący o udzieleniu ochrony (czy o jej nieudzieleniu ze względu na fakt popełnienia przez cudzoziemca poważnego przestępstwa) miał również obowiązek dokonania pełnej analizy wszystkich okoliczności danego konkretnego przypadku.

Wyrok znajduje się na [stronie](#).

Omówienie orzeczenia opracował r. pr. Jacek Białas – prawnik w Programie Spraw Precedensowych HFPC.

Omówienie zostało opracowane w ramach cyklu *Nie tylko Strasburg? Alternatywne międzynarodowe instrumenty ochrony praw człowieka* realizowanego przez Helsińską Fundację Praw Człowieka i kancelarię Clifford Chance.